

A rovarok és a madarak.

Irta *A Aigner Lajos.*

Több ízben, legújabbán is említettük, hogy Észak-Amerika Egyesült Államai egészben és egyenkint véve évről-évre százaz-
rekre menő összegeket vesznek fel költségvetéseikbe oly czélból,
hogy az erdő- és mezőgazdaság érdekében a hasznos és kártékony
rovarok, azok tenyésztése és illetőleg irtásának tanulmányozására
Rovartani Állomásokat fentartsanak; kutató utazásokat (p. o.
Ausztráliába a pajzstetveket pusztító rovarok megfigyeléséül) szer-
vezzenek, költséges tudományos és népszerű műveket, jeles mo-
nographiakat (p. o. a méhtenyésztésről és a gyapjas pilléről) ad-
janak ki és ezrével terjeszszék, hogy ez úton a hasznos rovarok te-
nyésztésére serkentsenek, a kártékony rovarok életével pedig meg-
ismertetve, útbaigazítást nyújtsanak arra, hogy azoknak kártétele
megszoríttassék s annak lehetőleg eleje véttessék.

Nagy megnyugvásul szolgálhat a magyar gazdának, hogy
földművelésügyi kormányunk élén oly férfiú áll, aki mindezek iránt
erős érzéssel bír, s a ki jobbra mindazt, a mit a gyakorlati
amerikaiak gazdaságuk emelése érdekében tesznek, egyidőben és
nem példájuk nyomán, hanem tőlük függetlenül és velük párhuzam-
ban, aránylag talán még nagyobb áldozattal hazánkban meg-
valósítani törekszik.

Dr. Darányi Ignác z miniszternek máris hálával tartozik
a nemzet, hogy a m. kir. állami Rovartani Állomást, melyet Dr.
Horváth Géza javaslatára elődei létesítettek, tetemesen ki-
bővítette s actióképessé tette, hogy — a lapunk keretébe nem
tartozó műveket és folyóiratokat nem említve — harmadéve meg-
indította a „Kisérletügyi Közlemények“-et, melyekben Jabło-
nowski Józsefnek több, részben lapunkban is megjelent
magvas értekezése látott napvilágot a kártékony rovarok életmód-
járól és irtásáról, — hogy egyes ily rovarra nézve külön utasítá-
sokat bocsátott közre, — hogy a gazda kezébe adott oly jeles
Rovartani Lapok 1900. február hó.

művet, mint az Emich-Jablonski-féle kézikönyvet a káros rovarokról (R. L. VI 197.) és legújabban Chernel Istvánnak Magyarország madarairól szóló nagy művét.¹⁾

Ez utóbbi valóságos díszmű, mely irodalmunkban ritkítja párját. És büszkeséggel töltheti el a magyar ember szívét, hogy ez a mű minden ízében magyar: magyar tudós írta, magyar művész illusztrálta, magyar ember intézte és magyar a díszes nyomása és a képek mesteri kiállítása is

Lapunk keretét messze túllépnők, ha ennek a munkának érdekes történetét és egész tartalmát csak vázolni, vagy épen méltatni akarnók. Ennél og a — ornithologiai értékének mérlegelését másokra bízva — itt tisztán azt az oldalát kell tekintenünk, mely a madarakat a rovarokkal állítja szembe. S e tekintetben a munka igen gazdag. A szerző nagy szorgalommal hordta össze az irodalomból mindazt, mi minden egyes madárfajra vonatkozik, adja népies neveit, leírását, életmódját, fészkelését és tojásának leírását, valamint jelentőségét a gazdaságra nézve, vagyis hasznos-e, káros, vagy közömbös ebből a szempontból. S ez utóbbi tekintetben nem elégedett meg az irodalmi adatokkal, hanem két ezerre menő gyomortartalom vizsgálata alapján igyekszik az olykor vitás kérdést eldönteni. Igen érdekes például a harkályok gazdasági jelentőségéről szóló fejezet, mely egész kis értekezéssé fejlődött. Nem kevésbé érdekes a madarak csoportosítása ama szerep szerint, melyet a gazdaságban játszanak. A bevezető részben a szerző azonban a hasznosság szempontjából tett részletes kutatásainak összegezését is adja „A madarak munkájának értéke az ember gazdaságában“ című fejezetben, melyből a rovarokra vonatkozó részt legközelebb mutatványul közölni fogjuk. Olvasóink abból is látni fogják, hogy Chernel István derék munkát végzett és teljes elismerésünkre számot tarthat.

Meg nem tagadhatjuk elismerésünket a munka művészi része iránt sem. A két kötet összesen 58 szövegrajzot, 16 fekete és 40 pompás kivitelű színes táblát tartalmaz: ezek közül 1 színes és 2 fekete táblát, valamint 4—5 szövegrajzot H á r y G y u l a, a többit mind N é c s e y I s t v á n készítette, a ki a finom részletek feltüntetésében mester. Szintúgy adózunk elismerésünkkel a munka intézőjének, Herman Ottó-nak, mert a

¹⁾ Magyarország madarai, különös tekintettel gazdasági jelentőségökre. A földművelésügyi m. kir. minister megbízásából írta chernelházi Chernel István. Képekkel ellátta Nécsey István. Intézte Herman Ottó. Budapest, 1899. 2 kötet számos színes táblával és fametszettel stb. Ára 30 kor.

diszes mű létrejötte jó részben az ő buzgó fáradozásának köszönhető. Csak azt óhajtottuk volna, hogy a 134 ívnyi munka nem két igen aránytalan, hanem inkább három arányosabb terjedelmű kötetben lát vala napvilágot.

Melegen ajánljuk e művet t. olvasóink figyelmébe: haszonnal fogja forgatni úgy a gazda, mint az entomologus.

Bármegye nagylepkéi.

Irta *Nécsey István.*

I

A „Rovartani Lapok“ utóbbi számaiban néhány képet adtam a hernyók és lepkék életéből. Most a Bármegyében gyűjtött nagylepkék jegyzékét nyújtom át az érdeklődőknek.

Magyarország lepke-faunája, mintaszerű összeállításban, a Természettudományi Társulat kiadásában megjelent „A magyar birodalom állatvilágának“ képezi egy részét. Fel van ott sorolva minden, ami csak hazánkból napjainkig ismeretes; ki van mutatva elterjedési körük is, amennyire az lehetséges volt. Hátra van még, hogy ismerjük az állatok megjelenési idejét és a magassági viszonyokat, ameddig — például a völgyben élők a hegyeken és viszont — az egyes állatok még előfordulhatnak.

Csakhogy ez már nem egy ember munkája lesz, sem intézetek, sem muzeumok nem fogják ezt elvégezhetni soha: ide több kell.

Ha mindazok, kik a lepkét gyűjtik, tudatosan és rendszeresen feljegyzik a gyűjtés helyét és napját, — de nem csak az első elfogott példányról, — hanem jegyzik azt az egész éven át és végre jegyzeteiket ezen a helyen, vagy másutt, közre teszik, úgy idővel tisztán és áttekinthetően előttünk fog állni Magyarország lepkéinek geographiája és tudni fogjuk azt is, hogy a mi faunánk nem intézhető el Közép-Európa, vagy Németország faunájával egy kalap alatt, hanem csak mint Magyarország faunájáról lehet róla szó.

Annyian csak vagyunk, hogy ezt megcsinálhatjuk?

Az a kevés, amit most a magam részéről nyújthatok, több mint tizenkét évi gyűjtés eredménye. A gyűjtés — egyrészt — bár tudatos volt, fájdalom, érezhetően nélkülözi annak folytonosságát;